

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

LOPPI

Päätarina: Oletko nähnyt järrejä?

Järrit syntyivät jo silloin, kun jää sulii ja maa paljastui vähitellen. Kun ilma lämpeni ja syntyi metsä, sen vihreä ja pehmeä sammal, sen moninaiset kukat ja kasvit. Järrit ovat rauhaarakastavia ja iloisia. Ne keinuvat suopursujen pehmoisissa kukinnoissa, kiipeilevät mäntyjen kaarnakoloissa. Syövät yhdessä marjan sieltä, toisen täältä ja elävät juuri niin onnellisina kuin järrit voivat elää.

Järrit ovat aika ärripurrin näköisiä, sen kertoo lähteen ja lammen pinta, mutta niillä on suuri sydän, pehmoinen ja lämmin. Järviylänkö on järrien syntypaikka, niiden elämänehto. Kyllä ne silloin tällöin uskaltavat sieltä tehdä retkiä muuallekin, varsinkin silloin, kun luonnon öhkömönkiäiset, keijut, kasvit tai eläimet kutsuvat niitä apuun.

Kerran kauan sitten Kaakkomäen eläimet olivat suuressa pulassa ja tarvittiin järrejä pelastamaan koko karja – no, sanovat ihmisten auttaneen, mutta ainahan ei totuutta parane paljastaa. Poronpolkua pitkin järrit kulkevat, mahtavatko tavata Ainin, Helmin ja Eliaksen tänään?

Poronpolku: Järrien Highway

Poronpolku on Järrien maailmassa oikea Highway. Sitä pitkin järrit kulkevat toistensa luo vierailemaan, kuljettavat tarvitsemaansa muonaa ja asumustarvikkeita ja lähtevät myös avaraan maailmaan upeita maisemia ihailen. Muurahaiset ovat heidän kuormajuhtiaan, järrit arvostavat muurahaisten apua suuresti.

Poronpolulla Lopen järrit käyvät aina silloin tällöin myös taistelujuha. Kun Poronpolulle on eksynyt satunnainen matkailija, joka ei arvosta luontoa. Se on harvinaista, onhan Poronpolku niin upea reitti tai joukko reittejä, että yleensä siellä kulkevat vain ne, jotka näkevät kauneuden. Mutta joskus joku roskaaja eksyy joukkoon ja silloin järrit suuttuvat. Ne puhkuvat paikalle pahat viistosadepilvet, nostavat juuret kulkijan kenkiin takertumaan, viskavat kävyillä ja tuuppaavat pitkospuilta. Ne hapattavat kulkijan kahvimaidon, saavat eväät putoamaan sammalikkoon voipuoli alaspäin, marssittavat muurahaismarkeitä kumisaappaisiin ja pitkiin kalsareihin.

Auts – kyllä tästä jo jokainen tapansa korjaa, vai mitä.

Syrjän talo: Kaste on langennut...

Ida-täti hoiti Aino-tyttöä hänen toipilasaikanaan Syrjän talossa. Aino kun oli niin sairastellut kaupungissa, että koulukin jäi kesken. Syrjässä Ainolla oli ystävä: Aino ja kirkkoherran tytär Helmi olivat sydänystäviä ja tytöt juoksivat aina yhdessä metsään leikkimään – kun vain Ida-täti ei huomannut. Voi onnellisia kesiä, mehiläisen lentoa, kukkien sineä, metsän vihreää hämärää.

Eikä Ida-täti heille oikeasti suuttunut. Kilttejä tyttöjähän he olivat, runoja kirjoittelivat, varsinkin Aino ja hienoissa mekkosissaan mättäillä istuivat.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Aino kasvoi nuoreksi neidoksi, meni naimisiin, mutta palasi vielä omien lastensakin kanssa Syrjän taloon ja varmasti näytti lapsilleen hänen ja Helmin rakkaat leikkipaikat.

Ja niin kauniisti Aino Kailas kuvasi suomalaista luontoa:

“Kaste on langennut yli katajaisen laitumen

Sorsa on kaislikossa vaiti ja lampaatkin lepäävät.

Yli katajaisen kankaan hiipii yö.

Luoja, anna luoduillesi armo ja rauha.”

Lopen kunta, Lukkarin Puustelli: Tarina Kaakkomäen pirusta jättiläisen hahmossa

Lopen pitäjän Topenon kylän takamailla on Kaakkomäki –niminen vuori. Vuoren luolissa kansan kertoman mukaan asui piru jättiläisen muodossa.

Kun Lopelle rakennettiin ensimmäistä kirkkoa, piru oli tavalla, jos toisellakin koettanut häiritä kirkon rakentamista. Kun kirkonkelloilla kutsuttiin seurakuntalaisia kirkkoon, jättiläinen hermostui kellojen metelistä. Sen oli kuultu huutavan: ”Ei saa enää rauhaa, kun Santa Pirjo pauhaa”. Jättiläinen nimitti kirkon kelloja Santa Pirjoksi.

Kun kelloja soitettiin eräänä pyhäamuna, jättiläinen raivostui, sieppasi kallion lohkareen Kaakkomäen vuoresta ja heitti sen kellotapulia kohti. Vaan lohkare menikin kirkon ohi ja putosi Loppijärveen. Siitä koko pitäjän karja sairastui ja paljon eläimiä kuoli.

Jättiläinen oli näet sanonut kivistä: ”Niin kauan kuin se vedessä makaa, tuo se onnettomuutta”. Kyläläiset vipusivat kiven kallionkielekkeelle, ja karjaonni palautui.

Kuusensipihka Avux: Luonnosta viisautta

Metsässä kulkee poika koiransa kanssa. Poika pohtii mistä löytäisivät apua kylää vaivanneeseen keripukkiin. Kuljettuaan he törmäävät juomaa keittävään vaeltajaan. Juoman avulla voi matkustaa ajassa ja menneisyydestä voi löytyä ratkaisu.

Poika ja koira maistavat juomaa. Äkkiä he huomaavat siirtyneensä paikkaan, jossa näkyy pirttejä ja hevoskärryjä. He näkevät miehen rapsuttamassa jotain puun pinnasta.

”Mikä vuosi nyt on”, poika kysyy mieheltä.

”Nyt on vuosi 1821 ja olemme Hämeenlinnassa”, mies vastaa ihmetellen.

Mies kertoo olevansa keräämässä pihkaa ja opiskelevansa apteekkariksi Hämeenlinnan torin apteekissa.

”Autatko meitä, kun kyläämme riivaa keripukki”, kysyy poika.

Mies neuvoo keräämään yrttejä ja pihkaa, keittämään niistä uutetta ja juottamaan sitä kaikille kyläläisille.

Poika kiittää miestä ja juo vaeltajan antaman taikajuoman. Samassa he ovat palanneet menneestä ajasta ja keräävät miehen neuvomia aineita.

Poika tarkastaa löytämänsä yrtit Flora Fennica kirjasta ja havahtuu, että mies metsässähän oli Elias Lönnrot.

Päätarina jatkuu:

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hämeen liitto
Regional Council of Häme

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Järrit ovat ihmiselle vaarattomia. Ne elävät sulassa sovussa, jos ihminen kunnioittaa luontoa ja elää yhtenä sen monimuotoisuuden osana. Luonto antaa paljon, kuten Eliakselle. Luonto antaa myös paikan leikkiä, paikan löytää mielenrauhaa ja lohtua, kuten Ainolle.

Järrit ovat nähneet paljon. Kohdanneet monenlaisia kulkijoita, nähneet ilot ja surut, joita ihminen kantaa mukanaan luontoon etsiessään tasapainoa. Järrit osaavat myös tasoittaa polut, osoittaa kauneimmat maisemat, antaa vahvimmat luonnon ja maan tuoksut, lintujen laulut ja eläinten, kaikkien luonnossa elävien, merkit ihmiselle. Niin, että kaikki voivat elää luonnossa sovussa, toisilleen tilaa antaen.

Järviylängöllä voit nähdä vilauksen niistä, jos annat mielellesi vapauden ja otat vastaan luonnon sellaisena kuin se on.